

Osebnostne zadeve

—i Odlikovanje. Z redom Sv. Save IV. razreda je bil odlikovan gospod Vazaz Ljudevit, profesor Učiteljske šole v Ljubljani. Pri zadnji objavi odlikovancev v »Učiteljskem tovarišu« je bilo to pomotoma izpuščeno. Odlikovancu naše iskrene čestitke.

—i Napredovali so učitelji(-ce) v VIII. skupino: Ponikvar Ana iz Toplice pri Zagorju (Lit. 30. II. 34). V VII. skupino: Režabek Marijana iz Konjic, Fettič-Frankheim Oton iz Vel. Podloga, Bitenc Franja iz St. Vida, Benčina Olga z Vrhničke, Bitenc Rudolf iz Runča, Škedl Bogomila iz Doba, Kramar Draga z Vranskega, Seručar Franc iz Sv. Jurja ob juž. žel. V VI. skupino: Mešiček Sabina z Jesenic, Prezelj Marija iz Sostra, Nanut Anté iz Svibna, Očakar Marija iz Sv. Križa, Modic Alojzija iz Cerknice, Vode Angela iz Ljubljane, Šeme Josipina iz Ljubljane, Tutta Hereta iz Zaloga, Kuralt Antonija iz Križ, Ravtar Amalija iz Soštanja, Komljanec Alojzija iz Skocijana, Rakuša Olga iz Krčevine, Rauter Otilija iz Sv. Marjete (Pt.).

Mladinska matica

—mm S 5. številko »Našega roda« izide tudi priloga poizkusne številke mladinskega časopisa »Mlada Jugoslavija«. »Naš rod« izide s prilogo okrog 20. t. m. v običajni velikosti, za prilogo bodo doplačali naročniki še 50 par. Kjer naročniki ne bodo hoteli ali ne bodo mogli doplačati, naj se poizkusne številke skušajo prodati nenaročnikom. Če se to ne zgodi, bo imela Mladinska matica lepe tisočake škode. Prosimo naše cen. poverjenike, da to upoštevajo.

Izid razpisa književnih nagrad M. M. za izredno publikacijo bo objavljen v prihodnji številki »Učiteljskega tovariša«.

Letošnje »Kresnice« bodo svojevrstna knjiga t. j. zaokrožena zbirka spisov, ki jih sestavi naša šolska mladina sama. To bo prva zbirka te vrste pri nas. Po vojni se je življenje naše mladine precej izpremenilo. Današnji otroci drugače mislijo, drugače delajo in drugače gledajo na svet kot nekoč. Povojne razmere, moralna in gospodarska kriza, napete politične razmere v Evropi in po vsem svetu, na drugi strani spet velik razmah tehnike, sporta, radija, to vse so gotovo močni faktorji, ki so zarezali v duševni obraz naše mladine močne poteze. Metuljčki, rožice, vile in palčki se izgubljajo iz otroške fantazije, kamor pljuskajo z nepremagljivo silo valovi življenja. Romantika umira. Kdor gleda današnjo mladino skozi prizmo svoje mladosti, se hudo moti. »Kresnice« s prispevki otrok nam v tem pogledu odprejo oči. In zato ne bodo zgolj interesanten primer, kjer se bo odseval duševni nivo naših učencev, taka zbirka bo dragocen vir za vse učiteljstvo, za pedagogijo in za našo mladinsko pisateljico. Da »Kresnice« res dosežejo svoj namen, bo potrebno, da sodelujejo vse šole, one v mestih, v trgih in na vasi. Učitelji naj zberejo najzrelejšie spise otrok. Prednost naj imajo oni, ki karakterizirajo otroka današnjega časa, njegovo življenje, njegovo gledanje na svet, njegove želje in težnje. Ti spisi naj bodo prosti vsakega učiteljskega vpliva in tudi brez popravkov. Najnujnejše korekture izvrši tako uredništvo samo. Najzanimivejšie spise naj dobijo v roke najnadarnejši risarji na šoli, da jih ilustrirajo. Prosimo šolske upravitelje, da izberejo najboljše gradivo in ga oddajo v roke konca marca uredništvu »Kresnice«.

Nikola Tesla — največji izumitelj na svetu — kot ga imenujejo ob njegovi 77. letnici angleški listi je Jugoslovčan po krvi. Ko mu je bilo šele 9 let, je ob planinskem potoku zgradil malo turbino, ki je gnala stroje. Kasneje je omogočil proizvajanje elektrike ob nijagarskih slapovih. Potem je bil slovitemu Edisonu desna roka. K proučevanju elektrike je prispeval bolj kot kdorkoli. Marconi je v marsičem njegov plagiator. Kljub vsej njegovi veličini je pri nas le premalo poznan. Kdor se hoče poglobiti v njegovo delo in kdor hoče poznati njegovo življenje, naj naroči Čermeljovo knjigo »Tesla in razvoj elektrotehnike«, ki jo je izdala Mladinska matica in stane s popustom samo 20 Din.

—mm Gruša, januar 1934. je prinesla o rednih publikacijah M. M. naslednjo oceno. »Mladinska matica« je za leto 1933 dala ljud-

skošolskim otrokom in sploh najmlajšemu našemu rodu štiri, še dosti posrečeno izbrane knjižice. — Vsakoletne »Kresnice«, ki so nekakšna poljudna mladinska čitanka, so tudi to pot pestre in poljudne vsebine, ki vodi mlade bralce v življenje slovenskega in drugih narodov ter odpira razgled po svetu. — Glavna povest »Brkonja Čeljustnik« se lepo in prijetno bere, a je brez učinka, ker ne odpira predalov življenja. Je res samo pravljica za sanje in domišljijo, ki bo sicer ogrela mlade bralce, toda sodobnega življenja jim ne bo pokazala, ker je pač samo pravljica iz sveta in življenja, ki ga nikjer ni in ga nikoli ne bo. Kljub trudu, Mladinski matici ne uspe, da bi izdajala v leposlovju življenjsko in sodobno mladinsko literaturo, ki bi bila mladim glavam za življenje in ne za sanje. — Prikupljiva je E. Držajeva slikanica »Za vesele in žalostne čase« z drobnimi pesemcami A. Černejeve. V tej slikanici je upodobljeno vseletno življenje prirode. Mestnim otrokom, ki so le poredkoma v prirodi, bo lep dar za pouk in spoznanje. — Najpoučnejša je četrta knjižica »Lovci na mikrobe«, ki jo je sestavila neumorna Marija Kmetova. V poljudni vsebini in besedi so opisani vsi možje — človekoljubi, ki so posvetili vse svoje življenje raziskavanju bacilov, povzročitelju mnogih človeških bolezni. Ta knjižica bo mladim bralcem dala med vsemi največ za življenje pomembnega in koristnega.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljskemu domu v Mariboru so nakazali po 200 Din bratje Beno, Franjo in Rihard Brumen kot prispevek za temeljni kamen v spomin svojem prerano umrlemu dobremu očetu, bivšemu upravitelju na Teznu pri Mariboru. Prvi je naš tovariš v Ptuj, druga dva pa sta carinska uradnika na Sušaku. Res vrli sinovi vrliga očeta!

—g Članom Učit. samopomoči. V zadnjem času zahtevajo nekateri člani od združene uprave izpiske njih vplačil za eno leto ali še večjo dobo nazaj. To so navadno člani-zamudniki, ki so prejeli skozi več mesecev opomine za plačila s točno označenimi podatki, za katere smrtne primere, podporni sklad, upravnino in poštino je predpisani znesek. Zaradi tega so te zahteve neopravičene, ki pa povzročajo upravi za natančno ugotovitev vseh datumov in zneskov vplačil po več ur časa. (Mesečno prejema US najmanj 2000 položnic.) Vsaka položnica ima na zgornjem robu označbo prispevka in znesek zanj. Shranjujte položnične odrezke! Na zadnji načelstveni seji US je bilo sklenjeno, da se za taka poročila zaračuna članu (poština, tiskovina, delo) do 10 Din, kateri znesek se vpiše v podporni sklad. Vprašanja ali reklamacije redno plačujočih članov ne štejejo v to vrsto in so seveda prosta vsakih pristojbin.

Uprava US.

Učiteljski pevski zbor JUJ

—pev Prihodnji pevski tečaj se vrši 9., 10. in 11. marca. Članstvu priporočamo, da za te dneve prenesejo morebitne nastope ali seje na drug datum. Na tečaju bomo vadili program za turnejo po Bolgariji; program bo sestavljen v pretežni večini iz dosedaj študijskih pesmi. K tečaju vabimo vse stare člane, kakor tudi nove; zlasti dobrodošli so dobri sopranj in tenorji. Članstvo opozarjamo tudi na turnejski fond, ker brez tega se turneja ne more vršiti.

Ekskurzijski odsek

TRETJI SMUČARSKI IZLET EO.

—eo. Po daljšem presledku je priredil EO tretji nedeljski smučarski izlet. Veliko zanimanje za dolenski smučski svet, ki je doseglo svoj vrhunec zadnje dni, je pritegnilo v Višnjo goro celo armado smučarjev. Veselo razpoloženje je ustvaril že na kolodvoru harmonikar, ki se je potrudil od Zavrtača, da ustvari primerno dobro voljo za imeniten solnčen dan in nekoliko manj ugoden sneg. Brez dvoma ima raztrgana Višnja gora, njeni hribi in doline, ki ne zaostajajo za smučskim rajem Gorenjske, lepo bodočnost, o čemer smo se vsi prav pošteno prepričali. Če pomislimo, da nas je pot na prvem izletu vodila na Zaplano, druga na Rakitno in tretja v Višnjo goro, je

priznanje, da vrši EO svojo nalogo v tem pogledu dobro in premišljeno, neizpodbitno. Vsak si želi v nedeljo odpočitka in razvedrila v tovariški družbi, saj je tedensko delo v šoli in izven nje dovolj naporno, zato je sleherni, ki mu je bilo do tega, prišel v nedeljo na svoj račun. Prijazen Sv. Duh in Zavrtača pod njim sta kar žarela v soncu, s katerim so nekateri prav vneto in izdatno koketirali. Tudi običajnih rezultatov ni manjkalo. Polomljena smučka in raztrgane hlače so bile glavne trofeje. Kdor bi rad spoznal lepoto Dolenjske in njene dobre ljudi, naj se kar v ta svet poda in nikoli mu ne bo žal. Pod tem utisom in s takim mnenjem smo se vračali vsak proti svojemu domu z željo, da bi mu bilo še prihodnjo nedeljo dano pohititi s plohi v kraljestvo sonca in snega.

Prihodnji smučarski izlet EO bo na Rožco nad Jesenicami. Odhod v soboto zvečer, povratek v nedeljo zvečer. Prenočevanje pri Sv. Križu nad Jesenicami. Kdor se namerava udeležiti, naj se javi na odsek EO radi prenočišča. Podroben program bo javljen v dnevnem časopisu.

Šolski radio

—r XIX. teden. V torek dne 20. februarja bo predaval g. dr. Valter Bohinec o Romuniji. Seznanil nas bo z deželo, ki ni le naša sosedja, temveč smo z njo v najboljših stikih kot zavezniki. Obenem pa je Romunija tudi domovina Nj. Vel. naše kraljice. Predavatelj, ki je Romunijo sam prepotoval, nam bo pripovedoval o njenih krajih in ljudeh, o njenem poljedelstvu, rudarstvu, petrolejskih poljih, o romunskih gorah, ravninah in gozdovih, o Donavi in Crnem morju. V petek dne 23. februarja bo obravnaval gosp. Pero Horn temo »Moji starši so tako sitni!« Razpored: 1. Odkod sitnost? 2. Ali sem jaz kaj zakrivil? 3. Kako morem pomagati?

Program oddaj v marcu.

Petek 2. marca: Ob 90 letnici Jurčičevega rojstva; g. dr. Rudolf Kolarič.

Torek 6. marca: Čehoslovaška; g. Viljem Kus.

Petek 9. marca: Kaj se da doseči z varčevanjem; g. dr. Vladimir Murko.

Torek 13. marca: Potovanje vzgaja; g. Jagodič Gojko.

Petek 16. marca: Življenje otrok pri raznih narodih; g. Zor Miroslav.

Torek 20. marca: Potovanje v Indijo; g. inž. Ferdo Lupša.

Petek 23. marca: Ne kradi! g. Pero Horn.

Torek 27. marca: Velikonočna oddaja.

—r Kmetijska radio predavanja. V nedeljo dne 18. februarja ob 7. uri 45 minut: O pridelovanju travnih semen; g. ing. Sadar Vinko. Ob 16. uri: Smernice za ureditev in vodstvo naših kmetij; g. ing. Petkovšek.

ŠOLSKI RADIO IN DRŽAVLJANSKA VZGOJA.

Državljanstva vzgoja, vzgoja v državljanskem duhu, je del celokupne vzgoje. Le dober človek more biti tudi dober, zvest državljan. Torej spada tudi državljanska vzgoja v sistem predavanja naše institucije in je prav, da jih še podaja.

Kdor pozna našo mladino, ve, da je pri vsej svoji živahnosti, ki se kaj rada sprevrže tudi v divjost, še vedno precej malodušna. Zlasti se ta malodušnost kaže pri mladini, ki doživlja težkoče našega časa. Pri zgodovinskem poduku opazimo prav dostikrat, da mladina kolikor toliko ve o naših sosedih. Saj prisostvuje pripovedovanju svojih očetov, ki so preizkusili vojne grozote na tej ali oni fronti. Tako pripovedovanje je običajno zelo živahno in pušča v otroku vtisek, da so drugi močni in mogočni. Iz tega pa se kaj hitro v otrokovi duši razvije precejevanje drugih in podcenjevanje samega sebe.

Spoznavanje samega sebe — t. j. lastnega naroda in lastne države — bo najbrže edini lek proti temu. V to svrhu nam služijo kar vsi šolski predmeti. Mnogo pa more storiti v tej smeri tudi naš šolski radio.

Zemljepisna in potopisna predavanja prikazujejo lepoto naše zemlje, prirodopisna in gospodarska naše bogastvo, jezikoslovna lepoto našega jezika, zgodovinska pa slavo in moč našega rodu.

Vsako tako predavanje izveneva v refrenu: **to smo in to imamo**. Na ta način more šolski radio dvigati ponos in samozavest naše šolske mladine. V tem oziru je bil konec predavanja tov. J. Lapajneja prav dober in more služiti za zgled dviganja samozvesti v državljanski smeri.

Pa ne samo radi precejevanja drugih in podcenjevanja samega sebe, marveč tudi še iz nekega drugega razloga je potrebno, da taka predavanja preveva duh državljanske samozvesti in državljanskega ponosa! Naši sosedje, bližnji in daljnji, sploh vsi, žrtvujejo veliko za vzgojo v državljanskem duhu tudi po šolskem radiu.

Zlasti prednjačijo v tem oziru Nemci. Nemška »Centrala za šolski radio« izdaja že 8. leto svojo polmesečno revijo »Der Schulfunk«, ki izhaja v Berlinu. V njej najdeš razprave, kakor: Volks- und Heimatkunde im Schulfunk, »Heimatspflege im Schulfunk« itd. V programu pa najdeš mnogo, mnogo predavanj, ki dvigajo državljansko zavest in ljubezen do domovine. N. pr.: »Vzhodna Prusija v govoru in pesmi«, »Potovanje po lepi Prusiji«, »Slike iz zgodovine Pruske«, »Vzhodno nemškem obmejnem ozemlju«, »Nemške stavbe dokaz nemške zgodovine«, »Kako so v ledeni dobi izgledali naši (nemški) kraji«, »Najstarejši prebivalci naših krajev«, »Prve železnice v Zah. Nemčiji«, »O nemški mladini v Sudetih«, »Nemci v Leton-skij«, itd. Od septembra 1929. do konca novembra 1932. so nemške postaje oddajale 919 krat, tako rekoč vsak dan.

In če vzamemo od teh predavanj samo 100, ki so nacionalne vsebine, se moramo zavzeti nad ogromnim delom v tej smeri. Pa jih je mnogo več, večkrat kar dva zaporedna dneva!

In mi? Žrtvujemo še več za šolski radio, nihče naj ne ovira njegovega dela. Radio je nova velesila, naj razglaša svetu našo moč, naši mladini pa naj v šolskem radiu vzbudi duha dobrega človeka in vestnega Jugoslavana!

Pero Horn.

Stanovska organizacija JUJ Iz sekcije

—s Prijave za Učiteljske lige. Za sodelovanje v Jugoslovansko-čehoslovaški ligi so se prijavili sekciji: tov. Viljem Kus, šol. upravitelj v Lomu nad Trzicem; tov. Janez Tomšič, učitelj v Hrušici in tov. Vilko Mazi, učitelj v Ljubljani. Pričakujemo še nadaljnjih prijav, nakar bo sekcija pričela s podrobno organizacijo posameznih lig.

—s Dopust udeležencem izredne skupščine JUJ, ki se bo vršila 4. marca v Beogradu, je dovolilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 2440 z dne 24. jan. 1934. Dopust je odobren vsem predsednikom in delegatom sreskih učiteljskih društev, članom upravnega in nadzornega odbora sekcij in članom glavnega, izvršnega in nadzornega odbora od 28. februarja do 8. marca 1934.

—s Delegati za izredno skupščino. Sekcija bo v kratkem poslala vsem sreskim društvom okrožnico glede števila delegatov, ki naj zastopajo sreska učiteljska društva na izredni skupščini JUJ.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5 —

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalo orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Kraska izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladak za divane. — Velike preproge v plišu in linolej. — Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah. — Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste. **Postrežba točna in solidna.**